

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1663. usque ad annum 1674

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119193

§. 117. Clementis IX. Pontificis epistola ad hos quatuor Episcopos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67332)

Sæc. XVII. „cessu verbali, in Synodis Diæcesanæ
 A. C. 1668. „concepto nihil contineri huic eorum
 „doctrinæ ac professioni contrarium.
 „Hæc mea etiam fides est, & nove
 „decim Episcoporum, qui ad Sanctissimam
 „tem vestram scripserunt. Datum Pa
 „ris die tertia Decembris anno Christi
 „millesimo sexcentesimo sexagesimo
 „octavo. „

*Felix Episcopus Catalaunensis
 Antonius Arnaldus Presbyter
 Doctor Sorbonæ, Capellanus
 Garennæ Ecclesiæ Junelensis*

Hoc testimonium die quarto e
 dem Mensis consignatum est Nuncio
 Apostolico, qui illud nulla mora
 mam ad Pontificem transmisit, un
 cum literis Senonensis & Rothom
 gensis Archipræsulum, & Laudunensium
 Episcopi, qui idem testati sunt.

§. CXVII.

*Clementis IX. Pontificis epistola ad
 hos quatuor Episcopos.*

Hode vie de Louis XIV. lib. 30.
 Perceptis hisce Episcopi Catalaunensis
 literis Clemens IX. Papa summe
 tripudiabat gaudio, haud ultra dubi
 tans, a quatuor hisce Episcopis, ali
 que in eorum favorem testantibus
 cere & optima ex fide secum agi: quæ

propter illos in gratiam esse recipien- Sæc. XVII.
 dos existimavit, præcipue, cum ipsi A. C. 1668.
 met datis Romam literis fidem suam
 & obedientiam amplissime contestati
 essent: Hanc suam voluntatem præpri-
 mis Nuntio suo significabat, his ferme
 verbis: „Testimonium Episcopi Cata-
 „launensis ab Arnaldo Doctore subscri-
 „ptum, a Senonensi Archiepiscopo con-
 „firmatum, & legitima quatuor Episco-
 „porum instrumenta, necnon Lionnei
 „attestatio præter Rothomagensis Archi-
 „episcopi aliorumque testimonia elidunt
 „omnem sinistram opinionem ex priva-
 „tis relationibus & literis conceptam:
 „proin Regis verbo, & tanti ponderis
 „testimoniis innixus, haud dubitandi
 „locum superesse existimo, quin
 „quatuor hi Episcopi plene obtempe-
 „rarint, ac formulæ subscripserint, proin
 „sefe paternæ benevolentiae dignos red-
 „diderint. „

Enimvero die decima nona Januarii
 anno sequenti Pontifex literas ad hosce
 Episcopos paterno affectu plenas dedit,
 hujus tenoris:

*Venerabilibus Fratribus Henrico Ar-
 naldo Andegavensi, Nicolao Choart Belova-
 censi, Francisco Stephano Apamiensi &
 Nicolao Pavilonio Alektenensi Episcopis.*

1668.
XVII.

Clemens Papa IX.

„Venerabiles Fratres Salutem. Venerabilis Frater Archiepiscopus Thebarum Nuntius isthic noster misit nos elaplis diebus Fraternitatum vestrarum Epistolam. in qua cum ingratum obsequii Nobis & huic sancte Sedis per vos debiti testatione significavit, vos juxta præscriptum literarum Apostolicarum a Felicis recordationis predecessoris Nostri Innocentio X. Alexandro VII. emanatarum, sincere subscripsisse, & subscribi fecisse formulario in ejusdem Alexandri VII. literis edito. Etsi autem quædam hæc re secus circumlata occasiones nobis præbuerant, in tam gravi negotio serius procedendi (nam dictorum Predecessorum nostrorum firmissime interdictis, rentes nullam circa illud exceptionem, aut restrictionem admittendi unquam fuisset) in præsens tamen, cum nos & gravia istinc acceperimus documenta veræ & totalis obedientie vestræ, qua & formulario sincere subscripsistis, & damnatis absque exceptione aut restrictione quinque propositionibus in omnibus sensibus, in quibus a Sede Apostolica damnata fuerunt, alieni prorsus estis a recedendis in hac re erroribus illis,

„ab eadem damnati sunt, tribuere Sæc. XVII.
 „vobis volumus hoc paternæ benevo- A. C. 1668.
 „lentiae nostræ argumentum: fidentes
 „plane divinæ gratiæ, ac virtuti &
 „pietati vestræ, quod omni conatu
 „facturi sitis imposterum, ut sinceræ obe-
 „dientiæ ac submissionis a vobis in hoc
 „actu nobis præstitæ plenitudo semper
 „magis appareat, doctrinam & probi-
 „tatem vestram in id potissimum adhi-
 „bentes, ut unacum obsequio nobis &
 „huic sanctæ Sedi per vos debito Ca-
 „tholicam veritatem firmiter tueamini.
 „Zelo curæque pontificis sedulo coope-
 „rantes in extirpando ab Ecclesia Dei
 „novitates omnes ac perturbationes Fi-
 „delium animarum. Vobis Venerabili-
 „bus Fratribus Apostolicam bene-
 „dictionem peramanter impertimur. „

Nec his contentus Pontifex, insu-
 per tribus Episcopis pacis existimatæ
 conciliatoribus gratias rependit, datis
 ad eos hisce literis:

*Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo
 Senonensi & Episcopis Catalaunensi &
 Laudunensi.*

CLEMENS *Papa IX.*

Venerabiles Fratres, salutem &c.

„Non sine lætitiæ sensu pervidimus
 „etiam ex literis Fraternitatum vestra-
 „rum id, quod a vobis prius ample
 „signi-

Sæc. XVII. „significatum, ac deinde iteratis
A. C. 1668. „gravibus documentis confirmatum
 „fuit, de perfecta, ac integra obedien-
 „tia Nobis & Apostolicæ Sedi præfata
 „per Episcopos Andegavensem, Bello-
 „vacensem, Apamiensem, & Aletea-
 „sem, subscriptione formularii sinceri
 „animo & juxta præscriptum literarum
 „Apostolicarum, ab eis facta; utque Chri-
 „sitatis Apostolicæ fervore succenti-
 „potius erga obedientes Clementia
 „quam justitia in contumaces uti gau-
 „demus; volumus iis paterna benevo-
 „lentiæ nostræ argumenta præbere
 „quæ profecto speciali mentis affectu
 „cumulata vobis Venerabiles Fratres
 „benevolentissime tribuimus, sperantes
 „utique fore, ut doctrina & probitas
 „vestra, quæ nunc optime merita est
 „de Ecclesia universa cooperando hanc
 „debitæ submissioni ab illis Vicario
 „terris Jesu Christi, ac ejusdem vobis
 „bili capiti redditæ cum plena & sine
 „cæra executione Constitutionum Apo-
 „stolicarum, etiam imposteram eundem
 „prompti studii Zelum adhibitura ut
 „que sit, in ejiciendo, quidquid qua-
 „vis ratione conferat ad extirpandas
 „ab agro dominico Zizanas omnium
 „novitatum, veritati Catholicæ & per-
 „fectæ fidelium unioni contrariarum.
 „Tales animi vere pii ac religiosi in
 „vobis

„vobis laudes ut perpetuæ ac indies Sæc. XVII. A. C. 1668.
 „etiam clariores eniteant, ex animo pre-
 „camur, Fraternitatibus vestris Apосто-
 „licam Benedictionem impertientes.
 „Datum Romæ apud sanctam Mariam
 „Majorem sub annulo piscatoris die de-
 „cima nona Januarii 1669. Pontificatus
 „Nostri anno secundo.,

Promulgatis hisce Papæ literis quam-
 plurimi Ecclesiastici antea interdicti,
 sacris fuere restituti, Magister quoque
 Sadius e custodia dimissus, Arnaldus
 vero, quamvis ad Regis alloquium ad-
 missus fuerit, a Sorbonæ tamen gre-
 mio exclusus permansit.

Hac igitur ratione seu potius malis
 hisce artibus juxta Jansenistas reddita
 fuit Ecclesiæ pax, quæ tamen non e-
 rat pax, sed duntaxat iudicii contra
 quatuor hosce Episcopos intentati su-
 spensio, quam conficta eorum submissio
 extorserat, proin Papa quidem pacem his
 Episcopis restituit, ob eorum tamen ac
 sequacium contumaciam, licet occul-
 tatum, *Ecclesiæ* nondum pacem restituere
 voluit, nondum enim sublata erat belli
 Ecclesiastici ad viginti quinque annos
 protracti radix; quamvis enim Cle-
 mens IX. fraude deceptus, præfatos
 Episcopos in gratiam receperit, nequa-
 quam tamen obsequiosum silentium, &
 restrictionem subdole annexam appro-
 bavit,

Sæc. XVII bavit, sed, ut testatur Rospilius Car.
 A. C. 1668. dinalis, Pontifex *in re tanti momenti*
nihil connivere, quinimo acerrime obviam
ire decreverat, neque unquam circa factum
exceptionem aut restrictionem admitturum
fuisse, & ad reconciliationis gratiam
 Episcopis concedendam nullatenus
 adigi potuisset, nisi a Rege, Regis
 Ministris, Nuntio Apostolico, tribus
 pacis Conciliatoribus, aliisque Episco-
 pis de horum contumacium Præsulum
 sincero obsequio, pura & simplici for-
 mulæ subscriptione testimonia omni ex-
 ceptione majora accepisset: Dissimu-
 landum quidem existimabat Pontifex,
 ne hi quatuor Episcopi priores suis
processus verbales PUBLICE revocari
 cogerentur; nunquam autem illis re-
 misit obligationem, sine limitatione
 subscribendi & damnandi quinque pro-
 positiones ex Jansenio extractas & in
 sensu ab hoc Authore intento dam-
 natas: hanc restrictionem in novis eor-
 um *processibus verbalibus* fuisse additam
 ignorabat Pontifex, nec eam ullo pacto
 scire poterat; eo quod insuperhabita
 Pontificis mandato, insuperhabita Nun-
 tii sui solertia, nunquam illorum acta
 verbalia ad Papæ notitiam pervenerint:
 tam religioso enim silentio ea Episcopi
 tenebant occulta & sepulta, ut quam-
 vis primum anno Christi millesimo sex-
 centis

centesimo septuagesimo quinto colle-
 ctionem actorum, *quæ gestorum verita-*
tem demonstrant, cum hisce processibus
 typis vulgassent, hæc ipsa tamen col-
 lectio adhuc multis post annis adeo
 Anti-Jansenistis incognita erat, ut An-
 degavensis Episcopi processus nonnisi
 duodecim annis post factam Salmurii
 subscriptionem in Diæcesi scriptus, a
 solo Royero Parocho visus fuerit. Equi-
 dem Nuntius Apostolicus notitiam ha-
 buit de Apamiensium Canonorum de-
 claratione, qua sui Episcopi artes de-
 tlexerant: ast hujus Episcopi fautores
 coram Regiis Ministris tot verosimili-
 bus argumentis ab hisce Canonicis falsa
 referri, exponebant, ut rem dissimulare,
 quam novas turbas excitare, consul-
 tius crederetur, Ex his videant Jan-
 senistæ, an in sua causa victoriam
 cantandi honestum titulum ex perfida
 & perjura simulatione, malisque arti-
 bus habeant.

§. CXVIII.

Monetæ in hujus pacis memoriam Pa-
risisiis cusæ.

Tanta erat Jansenii fautorum lætitia,
 ut in extortæ hujus pacis memo-
 riam, quam tamen potius æternæ ob-
 livionis tenebris sepelire debuissent,
 usur-

Sæc. XVII.
 A. C. 1668.